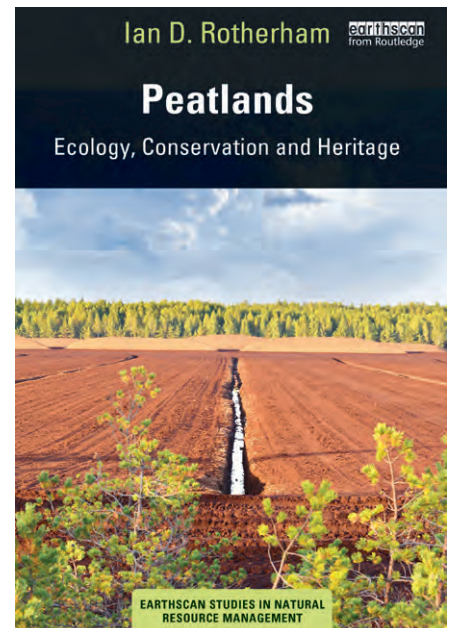

Ian D. Rotherham, *Peatlands. Ecology, Conservation and Heritage*. Earthscan Studies in Natural Resource Management. Abingdon / New York: Routledge 2020, 230 pp., ISBN 9781138343214, pb. MAURITS W. ERTSEN

Zo af en toe komt er een boek voorbij dat weinig tot geen detail over Nederlandse watergeschiedenis bevat, maar dat wel interessant kan zijn voor de lezers van het Tijdschrift voor Waterstaatsgeschiedenis. Het recente boek van Ian Rotherham, geograaf uit het Verenigd Koninkrijk, over veenlandschappen is hier een voorbeeld van. In vijftien relatief korte hoofdstukken bespreekt Rotherham relevante eigenschappen van diverse veenlandschappen op aarde, waarbij de nadruk (uiteraard) wel ligt op veen in het VK.

Peatlands verscheen in de serie Earthscan Studies in Natural Resource Management die zich richt op 'a wide range of inter-disciplinary approaches to natural resource management, integrating perspectives from both social and natural sciences'. In de reeks verschenen al verschillende publicaties die zich richten op 'professionals, NGOs and policy-makers'. Deze brede doelstelling is duidelijk te herkennen in *Peatlands*. Het boek geeft een brede inleiding op veen, inclusief het ontstaan ervan, hoe het werd gebruikt, waar het is te vinden, hoe het is verdwenen, wat er gebeurt om nog bestaand veen te beschermen en nog wel wat meer.

In verschillende voorbeelden komt Nederlands veen ter sprake, weliswaar onder het begrip 'Holland', maar toch. Het Turfschip van Breda dat op 25 februari 1590 soldaten de stad binnensmokkelde, is er een van, om te illustreren dat veen ook relaties heeft met conflicten. Verder worden verschillende Nederlandse studies naar veenlandschappen in het boek aangehaald. Enerzijds verwacht ik niet dat de in waterstaat geïnteresseerde lezer enorm veel nieuwe dingen uit Rotherhams boek zal halen. Aan de andere kant, de breedte van de bespreking in termen van thema's, regio's en voorbeelden nodigt juist uit om voor de Nederlandse situatie nadere vragen te stellen, zowel meer historiserende naar gebruik en betekenis van veenlandschappen als meer beleidsgerichte hoe met nog resterende veenlandschappen om te gaan.

Auke van der Woud, *De mensen, het landschap. Nederland 1850-1940*. Amsterdam: Prometheus 2020, 445 pp., ISBN: 978-90-446-4593-4, hb. PIET VAN CRUYNINGEN

Het Nederlandse platteland is in de voorbije eeuw grondig veranderd. Het is verkleind, doordat er grond aan is onttrokken voor de bouw van wegen en stadswijken en voor bedrijventerreinen. Maar ook het deel van het platteland dat agrarisch is gebleven, is sterk veranderd door ruilverkaveling, schaalvergroting en de toepassing van kunstmest en bestrijdingsmiddelen. Heide en andere 'woeste gronden' zijn verdwenen, het landschap is uniformer geworden en de biodiversiteit is sterk afgenomen. Dat is de prijs die we betalen voor het feit dat Nederland nu misschien wel de meest productieve landbouwsector ter wereld heeft en de tweede exporteur van landbouwproducten is, na de Verenigde Staten.

Auke van der Woud wil in zijn nieuwste boek analyseren hoe dat zo gekomen is. Hij kiest daarvoor een heel interessante invalshoek. Hij kijkt niet naar de periode na de Tweede Wereldoorlog, toen de meeste veranderingen in het landschap plaatsvonden, maar naar de periode 1850-1940. Volgens Van der Woud moesten namelijk eerst de geesten op het platteland rijp gemaakt worden voor de veranderingen. Plattelanders moesten wennen aan het 'nuttigheidsdenken'. Er moest een nieuwe mens komen op het platteland. Dat gebeurde in deze eerdere periode.

Hoe dat volgens hem in zijn werk ging, zet hij uiteen in vijf delen. In het eerste deel,